

אחר הפועל, יהיה לפעמים עד ולא עד בכלל, כגון והסגיר את הנגע שבעת ימים, וישב מחוץ לאהלו שבעת ימים, וטמאה שבעת ימים, בכל אלה יטהר ביום השביעי, אבל כשאמר שבעת ימים מצות תאכלו, שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם, ששת ימים ילקטוהו, ששת ימים תעשה מלאכה, שבעת ימים יהיה עם אמו, בכולם המספר דוקא, והם שבעה מלאים, וזה היה טעות שאול, ששמואל אמר לו שבעת

ימים תוחיל עד בואי אליך וכו', וזה שאמרו בפסחים [דף צ:] מנין שנדה אינה טובלת מבעוד יום, ת"ל שבעת ימים תהיה בנדתה, ר"ל ממה שהקדים המספר מבואר שצריך ז' ימים שלמים, עכ"ד, ואמנם מלשון רש"י בפסחים משמע קצת שאין הילפותא מלשון הכתובים, אלא מעיקרי הדינים, ובפרשת צו [פ"ח פל"ג] הארכתי בדין מקצת יום בהרבה דיני התורה.

## דרשה דנדה בת הוייה נאמרה בפרשת טומאת בועל נדה

ואם שכב ישכב איש אותה ותהי נדתה עליו וטמא שבעת ימים וכל המושכב אשר ישכב עליו יטמא. [פט"ו פכ"ד]

יש לדקדק, דביבמות [דף מט:] דרשו מהמקרא כאן דהמקדש את הנדה קידושיו תופסין, דכתיב 'ותהי' נדתה עליו, דאף בנדותה בת הוייה היא, [אף דאין קידושין תופסין בכל העריות], ועי' קידושין [דף סח.] וברש"ש. ויש לעיין למה דרשה זו [דקידושין תופסין בנדה] באה כאן בפרשת טומאת בועל נדה, והרי טומאת בועל נדה שייכא לטומאת הנדה, ואילו מה דקידושין תופסין בה שייך לאיסורא דנדה האמור בפרשת אחרי מות [פ"ח פי"ט].

והנראה פשוט עפ"י מש"נ לקמן [פט"ו פל"ב] דטומאת בועל נדה אינה כשאר טומאות מגע ומשא שהנדה היא זו שמטמאת את מה שבא עמה במגע או מה שנושאת, אלא דשם הטומאה מתחדש על הבועל מצד עצמו בהיותו 'בועל נדה', ונתבאר כן בשיטת כמה ראשונים דטומאה זו של בועל נדה נידונה כטומאה היוצאת עליו מגופו, שאין טומאתו באה מכח האשה הנדה, ויסוד הטומאה שגזרה עליו תורה מחמת איסור ביאה דנדה הוא דאתינן עלה, יעוי"ש בארוכה.

ובעיקר הסוגיא דיבמות וקידושין שם, הנה שיטת רש"י ביבמות [שם ד"ה דהא] דכל ערוה שהיא סיבה למנוע תפיסת קידושין הרי היא גם סיבה להפקיע קידושין, וממילא למדנו דכל ערוה שאינה מפקעת קידושין הרי קידושין תופסין בה, ומכח זה מוכיח הש"ס דקידושין תופסין בסוטה לכו"ע, שהרי אשה שזינתה תחת בעלה ודאי דלא פקעי קידושיה, וממילא למדנו דהמקדש סוטה קידושיו קידושין. [ויעוין באתון דאורייתא (כלל ט)].

ובתוס' ביבמות שם [ד"ה סוטה] הקשו דא"כ מה"ט נילף גם שקידושין תופסין בנדה, דאם נימא דאין קידושין תופסין בנדה א"כ כל מי שפירסה נדה פקעו קידושיה, וזה ודאי אינו, כדמוכרח בכמה קראי דקידושין לא פקעי כאשר אשה פירסה נדה, וצ"ע. והגרע"א ביבמות שם תמה על שיטת רש"י מהמבואר ביבמות [דף עט:] דהמקדש אשה ואח"כ נעשה פצוע דכא לא פקעו קידושיו, אף לר"ע דפצוע דכא אין קידושיו קידושין.

ובפרשת אחרי [פ"ח פי"ט] הארכתי ליישב שיטת רש"י, דכל דבריו נאמרו דוקא באשה שהיא חפצא של אשה אסורה, משא"כ באשה נדה שאינה אשה אסורה, ואך שהביאה עליה אסורה, יעוי"ש בארוכה.

### שיטת פשוטו של מקרא והגאונים דהזבה צריכה טבילה במים חיים

ואם טהרה מזוזה וספרה לה שבעת ימים ואזר תטהר. [פמ"ו פכ"ח] <sup>[אוצר החכמה]</sup>

**הרמב"ן** העיר על מה שלא הזכיר הכתוב טבילה באשה, ותירץ וז"ל, לא הזכיר הכתוב טבילה באשה, כי הזכיר זוב האיש וטומאתו, ואמר בסוף [פי"ג] ורחץ בשרו במים חיים וטהר, וחזר ואמר באשה [פי"ט] 'ואשה כי תהיה זבה' כאיש הזב וכו', והזכיר הטומאה בנדה ובזבה, ואחרי כן הזכיר בזבה [פכ"ח] 'ואם טהרה מזוזה' כאשר <sup>[נזיר החכמה]</sup> יטהר הזב מזובו, 'וספרה לה שבעת ימים' כאשר יספור הזב, 'ואחר תטהר' כטהרת הזב.

**והוספת**, ועל דרך הפשט, שתהיה צריכה רחיצה במים חיים כזב, אבל רבותינו הקלו בטהרת הזבה שתטהר כדרך שאר הנטהרים מטומאתם במי מקוה, והטעם להם, מפני שלא היה צריך להזכיר כלל 'ואחר תטהר', שבכלל האיש היא, לא בא הכתוב אלא להזכיר החלוק שבין הזכר לנקבה, שיהיה זובה בדם [ולא בלובן כזב] וכו', ולפיכך סברו שבא הכתוב לרבות לה טהרה, לומר 'ואחר תטהר' כנטהרים בתורה גם בלא מים חיים.

**והנה** איתא בבכורות [דף נה:] דאבוה דשמואל היה עושה לבנותיו מקוה בימי ניסן, שמא ירבו הנוטפין על מי המעין הזוחלין, ופרש"י [ד"ה מקוה] שהיה עושה מקוה מים חיים נובעים בבית, ולא היה מניחן לטבול בנהרות, שבימות הגשמים ירדו גשמים הרבה, וחשש שמא ירבו מים הנוטפין מן העבים לתוך הנהר שהם זוחלין, וחשש שמואל לבנותיו שהמה ספק זבות, והזבה צריכה מים חיים כדין הזב.

**וברש"י** שבת [דף סה: ד"ה וסבר] הביא פירוש זה בשם רבינו הלוי, וכן הוא בתשובות הגאונים שע"ת [סי' קס"ד], וברש"י שבת שם ובנדה [דף סו. ד"ה מקואות] תמה ע"ז, דהלא מפורש בתוספתא דמגילה [פ"א] ובזבים [פ"ג] חומר בזב מבזבה, שהזב טעון מים חיים וזבה אינה טעונה מים חיים. וכן תמהו בתוס' על דברי הגאונים, וערש"י סנהדרין [דף פז. ד"ה הלכות] שכתב כשיטת

הגאונים שהזבה צריכה קרבן וטבילת מים חיים, וערש"ש שהגיה, וצ"ע.

**והנה** בתוס' תמהו על פירוש הגאונים, שא"כ לא הועיל אבוה דשמואל כלום במה שעשה להם מקוואות ממי הנהר, וכי משום דאשבורן הוא נטהרו המים להיות מים חיים, והלא כבר נתערב בהם מי נוטפין ושוב אינן מים חיים, והיא באמת תימה רבתי. ואולי כוונת רש"י שחפר בצד הנהר ולא נפלו עליהם נוטפים וצ"ע, ויעוין בישועות יעקב [יו"ד סי' ר"א סק"ב] שכתב ליישב דברי רש"י בדוחק, וצ"ע.

**ובמל"מ** [פ"א מקואות ה"ה] כתב על דברי הגאונים שהם שיבוש, והשיג עליו הערול"ג נדה [דף סז.]. שהרי מפורש ברש"י בבכורות ובסנהדרין שם כשיטת הגאונים, ולזה כתב דשיטת המשנה משמע דלא כשיטת התוספתא, דבמקוואות [פ"ה מ"ה] מבואר דזבה טעונה מים חיים, וכבר עמד בזה הר"מ [פיה"מ] וכתב דנקט זבה אטו זב, אכן דעת הגאונים דבדוקא נקט זבה, והכריע כדעת המשנה דזבה טעונה מים חיים.

**וכתב** הב"ח [סי' ר"א ס"א] דאף לדעת הגאונים אין דין מים חיים מה"ת אלא מדרבנן, והא דאיתא בתוספתא דזבה אין דין מים חיים היינו מה"ת, ואבוה דשמואל החמיר כן רק מדרבנן, וכע"ז בכת"ס [יו"ד סי' ר"ב] שא"ז אלא מדרבנן משום דמיחלף בזב, והוסיף בזה דלכן עשה כן לבנותיו שהמה פנויות ולא טבלו לבעליהן אלא לטהרות, וכיון דכל הטבילה היא רק לטהרות, מיחלף בטבילת הזב שאף היא לטהרות, עכ"ד.

**[ובישועות יעקב (שם סק"א) כתב עפ"י דהב"ח]** ליישב תמיהת התוס' על הגאונים שם מה הועיל אבוה דשמואל שעשה מקוואות, הלא המים שהגיעו לכאן המה מים המעורבים עם הנוטפים. וכתב ליישב דכל החשש שם הוא שמא ירבו נוטפים, והוי ספק בדרבנן, ואך דכיון שהמה זוחלים יש כאן צד איסור תורה, ולכך החמירו אף בזבה שדינה מדרבנן, אך באשבורן אין כאן חשש צד תורה לכך לא החמירו, יעוי"ש].

## האם איסור ביאה דנדה וזבה שייך לחלות הטומאה ובדין מים חיים לזבה א. לטהרות ב. לבעלה

0000000

ס"ס, דכלפי טומאה קי"ל דברה"י ספיקו טמא [טהרות פ"ו מ"ד], ואילו לבעלה מותרת מס"ס כיון דאינו דין טומאה, אלא איסור ככל איסורי תורה.

**ובן** מוכרח בדעת הראב"ד [הובא ברא"ש נדה פ"ד ס"א] דהפולטת שכ"ז אינה סותרת [יום נקי] אלא לטהרות, אבל לטהרה לבעלה לא, ותמה הרא"ש דהיאך תסתור לחצאין, ומבואר מדברי הראב"ד דחלוק דין טומאת נדה לטהרות מדין נדה לבעלה, וכל דין סתירה דשכ"ז נאמר בדין הטהרה לטהרות. חזינן דדין נדה לבעלה תלוי בעצם מה שהאשה נדה, ודין טומאת נדה לטהרות תליא בהטומאה, ואכ"מ.

**ובקובץ** הערות [סי' ל"ט סק"א] הכריח דתלוי בתירוצי הראשונים הנ"ל במקור דין הטבילה לנדה עצמה, שכן להתירוצ הראשון דמקור דין טבילה לבעלה נלמד בק"ו ממגעה, מוכרח דדין טבילה לבעלה הוא מחמת לתא דטומאתה, אך למש"כ בתוס' עוד שצריך קרא על כך שהיא צריכה טבילה, מוכרח דלולא קרא מותרת היתה לבעלה כשפסק מעינה, אף שעדיין טמאה היא, <sup>הרי דאיסור הביאה אינו שייך לטומאתה.</sup>

**הרמב"ן** בשבת [דף יג:] כתב דהנה בפרשת זבה כתיב 'ואחר תטהר', ופשטיה דקרא היינו טהרה האמורה למעלה בענין זב דהיינו טבילה במים, שאין טומאה פורחת בלא טבילת מים, והוסיף לדון דבהך קרא דכתיב 'ואחר תטהר' למדנו דין טבילה לטהרות, אך טבילת הזבה להתירה לבעלה נלמד מהנך דרשות ששנינו בשבת שם ובע"ז שם, וכמש"נ לעיל מדברי התוס' ביבמות [דף מז:], יעוי"ש.

**הלל** לדברי הרמב"ן דברינו הנ"ל בדעת ר' יצחק הלוי לחלק בין טבילה לבעלה לבין טבילה לטהרות מחוורים, שכן הטבילה לטהרות נלמדה מדכתיב ואחר תטהר, ובזה לבד הוא שצריכה מים חיים, כדברי הרמב"ן דאחר תטהר

**ואשר** יראה בזה בישוב שיטת רכותיו של רש"י, דבאמת זבה טעונה מים חיים, שכן כדן הזב כך דין הזבה, אכן רק לטבילה לטהרות, אך טבילה לטהרה לבעלה אי"צ מים חיים. ונראה לדקדק כן מלשון הש"ס, דאיתא שם שאבחה דשמואל עשה מקואות לבנותיו בימי תשרי וכו', ולמה עשה כן לבנותיו ולא לאשתו, וע"כ להשמיענו דעשה כן מחמת לתא דטהרות, אשר לזה בלבד היו טובלות, אך בטבילה לטהרה לבעלה אין צריך.

**ובשו"ת** חת"ס [יו"ד ח"ב סי' ר"ב ד"ה עוד] העיר למה הוזכר דין המקוה שעשה אבחה דשמואל לבנותיו, ולא הוזכר דין המקוה לאשתו, ותירץ די"ל דכל חומרא דהגאונים להצריך מים חיים <sup>אוצר החכמה</sup> בזבה הוא מדרבנן גזירה אטו זב, ולכן לא גזרו אלא בילדה שלא נשאת, דכל טבילתה לטהרות, אך אשה שטובלת לבעלה לא גזרו אטו זב, [ובערוך לנר נדה (דף טו.)] השיג עליו דטהרות בבבל ליכא, ועוד דבדברי הגאונים מבואר שהוא מדאורייתא].

**ונראה**, דהנה באמת אין מפורש בתורה שהנדה צריכה טבילה, ובתוס' יבמות [דף מז:] ד"ה במקום] כתבו א. דנלמד בק"ו ממגעה, ומה מגעה טמא וטעון טבילה היא עצמה לא כ"ש, ב. נלמד מדכתיב והדוה בנדתה, ודרשינן [בשבת סד:] בנדתה תהא עד שתבוא במים, ג. מהא דע"ז [דף עה:] דכתיב בפרשת טבילת כלים חדשים אך במי נדה יתחטא, מים שהנדה טובלת בהן, ובתו"י כתב עוד מקור דנלמד מדכתיב ומזה מי הנדה.

**והנה** האחרונים האריכו לחקור ביסוד איסור ביאה דאית בה בנדה וזבה, האם הוא שייך למה שהיא טמאה לטהרות, או דאיסור הביאה אינו שייך כלל לדין טומאתה, ובתוס' ב"ק [דף יא. ד"ה דאין] כתבו דהנידון לבעלה אינו שייך כלל למה שהיא טמאה ומטמאה, ונפ"מ לענין

**אבן** כ"ז לא יועיל ליישב שיטת הגאונים שכתבו דאף בזה"ז צריכה כל זבה לטבול במים חיים, והלא כל הטבילות בזמן הזה לא לטהרות הן באות אלא להתירה לבעלה, ועכ"ז כתבו שצריכה מים חיים, וצ"ע.

היינו הטהרה האמורה למעלה בפרשת זב, ואילו טבילה להתירה לבעלה נלמדה מכתובים אחרים שלא הוזכר בהם מים חיים, והוא כדברי התוס' והראב"ד הנ"ל דהטהרה לבעלה ולטהרות ב' דינים חלוקים המה.

המשנה

## פלפול ביישוב דעת הגאונים בדין מים חיים לזבה

המשנה

מעייין שלו בא ע"י חיבור, אין מועיל רוב לבטלו. **ומעתה** יש לדון בדעת הגאונים, דהנה במה שאמרה תורה שהזב צריך לטבול במים חיים, הרי דנאמר בזה תרתי, א. שצריך להיות טובל במעייין, ושיהא טובל בחיותו של מעייין. ב. שתהיה על המים תורת מי מעיינות, היינו דעצם המים להווי מים חיים שהם מי מעיינות. ומאחר דאף הזבה צריכה לטהרה מים חיים, דילפינן לה מזב, יש לעייין לאיזו הלכה ילפינן זבה מזב, ולאיזו הלכה לא ילפינן.

**והנראה** לדון ביישוב שיטת הגאונים, דהנה בחי' רבינו חיים הלוי [פ"ט מקואות ה"ו] יצא לחקור בהלכות שנתחדשו בטבילה במעייין, האם יסודם ב'מעייין בעצמו', או דתליא ב'מי מעייין', וחקר שם לענין ב' ההלכות שנתחדשו במעייין, א. שמטהר בזוחלין ב. שמטהר בכ"ש, האם יסודם תליין בשם מעייין, דמעייין מטהר בזוחלין ובכ"ש, או דהנך הלכות נאמרו במי מעייין.

**תנן** בריש מקוואות [פ"א מ"ז] ונפסק בר"מ שם וז"ל, המעין שמימיו מועטין והרכו עליו מים שאובין, שוה למקוה שאין מטהרין במים הנמשכים ממנו אלא במים הנקוים ועומדים באשבורן, ושוה למעין שהוא מטהר בכל שהוא, שהמעין אין למימיו שיעור אפילו כל שהן מטהרין, עכ"ל, והיינו דמקוה זה חלוק בדינו להיות בו קצת דיני מקוה, דמטהר באשבורן ולא בזוחלין, ועכ"ז מטהר בכל שהוא כמעייין, וצריך ביאור.

**וביאר** הגר"ח וז"ל, דמה דמעייין מטהר בזוחלין הוא משום ד'מי מעינות' מטהרין בזוחלין, ולא מחמת היותם מחוברין למעייין, דהא אף מי מעייין שנתלשו מטהרין בזוחלין. אך כשרבו עליהן מים אחרים, מועיל הרוב לבטל מהן הך דינא דמי מעיינות, דלענין כל דין מעייין שיש על המים שאינו תלוי בחיבור המים למעייין, מועיל רוב לבטל מהן דין מעייין, משא"כ לענין שמטהרים בכל שהוא, דתלוי במה שיש על המים דין מעייין עצמו, וכדחזינן דבעינן שיהיו מחוברין למעייין דוקא, בזה לא שייך כלל רוב לבטל דין מעייין מהן, ואף לאחר שרבו עליהן מים אחרים מ"מ דין מעייין לא נתבטל מהו. דכל שהכשרו ודין

**ויש** לומר, דמאחר שהתורה אמרה ואחר תטהר, הוסיף לה טהרה אחרת, [אשר מהך קרא כתב הרמב"ן כאן דילפינן שהזבה אין צריכה מים חיים], י"ל דלא הוסיף לה טהרה כשאר כל הטמאים, אלא שהוסיף לה טהרה אחת שאין צריך בה כל הלכות מקוה האמורות בזב, וא"כ י"ל דלא ילפינן מעתה אלא שאין צריך דלהווי מי מעייין, אך מ"מ עיקר מקום המקוה שיהא במעייין, זה שפיר ילפינן מזב, כדמשמע בכתובים וכדברי הרמב"ן.

**והנה** בתוס' הקשו על פירוש הגאונים [דס"ל דהזבה צריכה מים חיים] שהרי אבוא דשמואל לא התיר לבנותיו לטבול במעיינות בימות החורף משום שרבו מי גשמים עליהם, א"כ מה הועיל להם במה שעשו מקוואות ממי הנהר, וכי משום דאשבורן הוא נטהרו המים, והלא כבר נתערב בהם מי נוטפין ושוב אינן מים חיים, ויעוין לעיל מדברי הפוסקים בשיטת הגאונים אם דינא דמים חיים הוא מדאורייתא, וצ"ע.

**אשר** למש"נ י"ל, דאע"ג שרבו מי נוטפין על מי המעיין ופקע שם מי מעיין מינייהו, מ"מ הרי עדיין שם מעיין עליהו, וכמש"נ דמה"ט מטהרין בכל שהוא, וא"כ למש"נ דכל מה דילפינן דין הזבה מדין הזב הוא רק לזאת שצריכה לטבול במעיין, א"כ הדר דינא דאם רבו מי נוטפין על מי מעיין מים אלו כשרים לזבה ופסולין לזב, דהרי בזבה אין צריך אלא שתהא טובלת במעיין, [ואמנם העירני הר"מ אלימלך דלשון הגאונים דזבה צריכה מים חיים, וכשרוב מי מקוה אינו מים חיים (עב"י סי' ר"א ד"ה והילך)].

**בזכריה** [פ"ג פ"א] כתוב, ביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דוד, ואמרו ביומא [דף עת]. מים מפכין עתידין להיות יוצאין מתחת מפתן הבית, מכאן ואילך מתגבר ועולה עד שמגיע לפתח בית דוד, כיון שמגיע לפתח בית דוד נעשה כנחל שוטף וכו'. והרד"ק בזכריה שם כתב דמה שכתוב שם

לחטאת ונדה היינו למי חטאת שצריך מים חיים, ולנדה היינו לזבה שאף היא צריכה מים חיים וכדעת הגאונים, [וכ"כ בחת"ס (יו"ד סי' קצ"ד)]. **ולמש"נ** יש לומר דבר חידוד, דהנה יש לעיין למה כתוב שם לנדה [זבה] דוקא, ולמה לא נקט זב שהוא כודאי צריך מים חיים, אכן למש"נ י"ל דהנה הרי הזב אינו יכול לטבול במפתן הבית, שהרי אסור לו לזב ליכנס למחנה לויה, כמבואר בפסחים [דף סח.], וע"כ שהזבה טובלת בהמשך המעיין בבית דוד, והרי שם כבר רבו מים ממה שאינו מן המעיין, כמבואר שם דמפתן הבית היה מתגבר ועולה עד שמגיע לפתח בית דוד, ושם נעשה כנחל שוטף, ונמצא שהיה כאן ריבוי מים בדרך נס, וכיון שרבו מים שאינו מי מעיין הרי זה פסול לזב, כי הזב צריך לטבול במי מעיינות, אכן לזבה שפיר כשר מקוה זה למש"נ בדעת הגאונים.

## ספירת ימי ליבונה א. אם היא מצוה ב. למנות בפה ג. ברכת המצוות

**ואם טהרה מזוזה וספרה לה שבעת ימים ואחר תטהר.** [פט"ו פכ"ח]

**הראשונים** הקשו למה אין הזבה מברכת על ספירת שבעה נקיים, והרי מצות עשה היא בתורה דכתיב וספרה לה, ומן הדין שיתקנו על זה ברכה כמו שמברכין על ספירת העומר, וצ"ע.

**[בחק יעקב (סי' תפ"ט סק"ו)]** הביא קושית המפרשים למה אין 'הנדה' והזבה מברכות ברכת המצוות על ספירת ז' נקיים, והעיר בהפלאה כתובות (דף עב.) דלא הקשו אלא מזבה שחייבת בספירה, אך הנדה אינה חייבת בספירה, ואף שנהגו לישב ז' נקיים על כל טיפת דם מ"מ ודאי ליכא ברכה, ובדעת החק יעקב נראה דאחר מנהג בנות ישראל נקבע לנהוג בה כזבה גמורה, ובפרשת שופטים (פ"ז פ"א) הארכתי, ועמש"נ בפ' מטות. **בתוס'** כתובות [דף עב. ד"ה וספרה] כתבו וז"ל, וא"ת אמאי אין מברכת זבה על ספירתה,

כמו שמברכין על ספירת העומר, דהא כתיב וספרה, וי"ל דאין מברכין אלא ביובל שמברכין בית דין בכל שנה שלעולם יוכל למנות כסדר, וכן עומר, אבל זבה שאם תראה תסתור אין לה למנות. וחקרו האחרונים בביאור דבריהם, אם כוונתם רק לומר טעם שאין לה לברך ברכת המצוות, או דכוונתם דאין כאן מצות ספירה כל עיקר.

**בשל"ה** [שער האותיות ע' קא. בדפו"י] דקדק מדברי התוס' דדוקא לענין ברכה הוא שכתבו שאין לה לברך [ומה שכתבו שאין לה למנות היינו למנות בברכה, או שהוא ט"ס], אך מ"מ מצות ספירה מיהא איכא, ואם תסתור תחזור ותמנה כדי לקיים וספרה לה וכו', וכן הנהגתי כל ימי וצויתי לאשתי שתספור לעת הערב קודם שקיה"ח היום יום א' לספירת ליבונה, היום יום ב' לספירת ליבונה וכו', וכן כולם, עכ"ל השל"ה. **ובן** מבואר ברבינו בחיי ובחזקוני כאן, דספירת ז' נקיים מצוה היא, ואך לענין ברכה הוא